

— 4535 —

Respublikos Prezidentas skelbia šį Seimo 1939 m. sausio 10 d. priimtą Neutralumo įstatymą:

Neutralumo įstatymas

I

§ 1. Kariaujančių šalių karo laivai leidžiami į Lietuvos uostus ir kitus jos teritorinius vandenis taikant šias išimtis, suvaržymus ir sąlygas.

§ 2. Kariaujančių šalių karo laivams draudžiama įplaukti į uostus ir į jūros sritis, kuriuos paskelbs karo uostais arba priklausant pakrančių ginamųjų įtaisymų apsaugos zonoms.

Kariaujančių šalių karo laivams taip pat draudžiama įplaukti į vidaus vandenis, į kuriuos įplaukimas yra užkirstas povandeninėmis minomis arba kitomis ginamosiomis priemonėmis.

Šiuo įstatymu Lietuvos vidaus vandenimis laikomi uostai, įėjimai į uostus, įlankos ir įlankėlės.

Kariaujančių šalių karo reikalui paruoštiems povandeniniams laivams draudžiama plaukioti arba būti Lietuvos teritoriniuose vandenyse.

Tačiau šis draudimas netaikomas povandeniniams laivams, kurie dėl jūros stovio arba dėl avarijos yra priversti įplaukti į draudžiamuosius vandenis ir kurie tarpautiniu signalu nurodo jų šiuose vandenyse buvimą priešais. Tie povandeniniai laivai turės išplaukti iš draudžiamųjų vandenų, kai tik išnyks jų tenai įplaukimo priežastis. Lietuvos teritoriniuose vandenyse povandeniniai laivai turės būti nuolatos iškėlę savo tautinę vėliavą ir turės plaukioti vandens paviršiumi.

Respublikos Prezidentas ypatingų aplinkybių atvejais Lietuvos suvereninėms teisėms apsaugoti ir neutralumui išlaikyti gali, laikydamasis bendrųjų tarptautinės teisės principų, uždrausti įplaukti ir į kitus Lietuvos uostus bei tam tikras jos teritorinių vandenų zonas, į kurias įplaukti nėra uždrausta aukščiau minėtais nuostatais.

Respublikos Prezidentas taip pat gali uždrausti įplaukti į Lietuvos uostus ir inkarvietes tiems kariaujančių šalių karo laivams, kurie bus nesilaikę atitinkamų Lietuvos valdžios įstaigų išleisčių nuostatų arba bus pažeidę Lietuvos neutralumą.

§ 3. Korsarams visai nebus leidžiama nei įplaukti į Lietuvos uostus, nei būti jos teritoriniuose vandenyse.

Taip pat draudžiama įplaukti į Lietuvos uostus arba būti jos teritoriniuose vandenyse apginkluotiems kariaujančių šalių prekybiniais laivams, jei jų apginklavimas yra skirtas kitiems, ne apsaugos, tikslams.

§ 4. Kariaujančių šalių karo laivams draudžiama Lietuvos uostuose ir inkarvietėse arba kituose jos teritoriniuose vandenyse ilgiau kaip 24 valandas, išskyrus avarijų arba skelbimo patekimo, blogo jūros stovio arba žemiau einančiose 3 ir 4 pastraipose numatytus atvejus. Šiais atvejais jie turės išplaukti, kai tik jų pavėlavimo priežastis bus išnykusi. Avarijų arba skelbimo patekimo atvejais atitinkamos Lietuvos valdžios įstaigos nustatys laiką, kurį galima laikyti pakankamu avariniams sugedimams pataisyti arba laivui į vandenį nustumti. Tačiau nebus pratęsiamas laikas būti ilgiau kaip 24 valandas, jei bus aiškiai matyti, kad laivas imanomu laiku negalės būti padarytas tinkamas plaukti arba kai jo avarijos bus padarytos prieš karo veiksmų.

Aukščiau sužymėtieji nuostatai, liečią buvimo apribojimą, netaikomi karo laivams, kurie yra skirti tik religijos, mokslo arba humanitarinei misijai, o taip pat karo laivams - ligininėms.

Tuo pačiu laiku viename Lietuvos uoste ar inkarvietėje arba keliuose to paties Lietuvos pajūrio rajono uostuose ar inkarvietėse, jei pajūris tam tikslui sukirštytas rajonais, gali būti vienos kariaujančios valstybės arba kelių kariaujančių valstybių sąjungininkių ne daugiau kaip du karo laivai.

Jei dviųjį kariaujančių šalių karo laivai tuo pačiu laiku yra kuriame nors Lietuvos uoste arba inkarvietėje, tai tarp išplaukimo vienos kariaujančios šalies laivo ir išplaukimo kitos kariaujančios šalies laivo turės praėti ne mažiau kaip 24 valandas; išplaukimo eilė, išskyrus tuos atvejus, kai laivas atplaukęs pirmuoju yra tokioje padėtyje, dėl kurios jo buvimą laiką galima praliginti, nustatoma pagal atplaukimo eilę.

Kariaujančios šalies karo laivas negali išplaukti iš Lietuvos uosto arba inkarvietės, kur stovi su priešu vėliava plaukiojantis prekybinis laivas, anksčiau kaip po 24 valandų nuo to prekybinio laivo išplaukimo. Atitinkamos Lietuvos valdžios įstaigos turės taip tvarkyti prekybinių laivų išplaukimą, kad be reikalo netektų prailginti karo laivo buvimo laiko.

§ 5. Lietuvos uostuose arba inkarvietėse kariaujančių šalių karo laivai galės pataisyti savo avarinius gedimus tik tiek, kiek yra būtinai reikalinga jų navigacijos saugumui, bet jie jokia būdu negalės didinti savo karinio pajėgumo. Priešo karo veiksmų padarytiems avariniams sugedimams pataisyti nebus galima iškotti jokios pagalbos, kuria avarijos ištikti laivai galėtų pasinaudoti Lietuvos teritorijoje. Darytini pataisyti pobjūdį nustatys atitinkamos Lietuvos valdžios įstaigos. Pataisymai turės būti atlikti kaip galima greičiau, laikantis 4 paragrafo 1 pastraipos numatyto termino.

Kariaujančių šalių karo laivams draudžiama naudotis Lietuvos uostais ar kitais jos teritoriniams vandeniams savo karinėms atsargoms arba apginklavimui papildyti ar padidinti arba savo įgulai papildyti.

Kariaujančių šalių karo laivai Lietuvos uostuose arba inkarvietėse galės paimti maisto tik normaliai taikos meto atsargai papildyti.

Lietuvos uostuose ir inkarvietėse kariaujančių šalių karo laivams kuru apsirūpinimo atžvilgiu bus taikomi tie patys nuostatai, kurie yra taikomi kitiems svetimų kraštų laivams. Tačiau ten jie gali prisikrauti tik tiek kuro, kiek reikia nuplaukti į artimiausią savo krašto uostą, bet jokia būdu ne daugiau, kaip kad reikia visai pripildyti bunkeriams arba degmenų rezervuarams. Prisikrovę kuriame nors Lietuvos uoste arba inkarvietėje kuro, jie negalės, prieš sueinant trims mėnesiams, vėl ten papildyti kuro atsargų.

§ 6. Kariaujančių šalių karo laivai turi naudotis Lietuvos vidaus vandenyse jos diplomuotais locais pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos arba taikintinos karo laivams taikos metu; šiaipjau tokiais locais jie galės pasinaudoti tik nelaimės atvejais jūros pavojui išvengti.

§ 7. Draudžiama atgabenti į Lietuvos uostus arba inkarvietes pagrobtus svetimų kraštų laivus (prizus), išskyrus tuos atvejus, kai laivas daugiau nebetingai plaukti, kai jūra siaučia, kai trūksta kuro arba maisto. Kiekvienas pagrobtasis laivas, atgabentas į kurį nors Lietuvos uostą arba inkarvietę dėl vienos kurios aukščiau nurodytų priežasčių, turės iš jį išplaukti, kai tik ta priežastis bus išnykusi.

Kariaujančioji šalis negali sudaryti jokio prizų teisimo nei Lietuvos teritorijoje, nei kuriame nors Lietuvos teritoriniuose vandenyse esančiame laive. Taip pat draudžiama Lietuvos uostuose arba inkarvietėse parduoti pagrobtuosius laivus.

§ 8. Į Lietuvos teritoriją nebus įleidžiami kariaujančių šalių karo lėktuvai, išskyrus sanitarinius lėktuvus ir lėktuvus, gabenamus karo laivais.

Kariaujančių šalių karo laivais gabenamiems lėktuvams draudžiama palikti tuos laivus, kol jie yra Lietuvos teritoriniuose vandenyse.

§ 9. Kariaujančių šalių laivai ir lėktuvai turi gerbti Lietuvos suverenines teises ir susilaikyti nuo visų veiksmų, kurie prieštarautų jos neutralumui.

Lietuvos teritorijos ribose draudžiami visi kariniai veiksmai, neišskiriant neutralių arba priešui priklausančių laivų ir lėktuvų sulaukymo, tikrinimo ir pagrobimo. Kiekvienas Lietuvos teritorijoje pagrobtais laivais arba lėktuvais turės būti tuoju paleistas drauge su jo karininkais, įgula ir kroviniu.

§ 10. Turės būti griežtai laikomasi sanitarinių, ločių, muitinių, navigacijos, orinio susisiekimo, uostų ir policinių nuostatų.

§ 11. Kariaujančioms šalims draudžiama panaudoti Lietuvos teritoriją bazei savo kariniams veiksams su priešu.

§ 12. Kariaujančioms šalims ir jų tarnyboje esantiems asmenims draudžiama įtaisyti arba naudoti Lietuvos teritorijoje radiotelegrafo stotis arba bet kuriojos kitos prietaisų, skirtus susisiekti su kariaujančiomis sausumos, jūros arba oro pajėgomis.

Kariaujančioms šalims draudžiama vartoti Lietuvos teritorijoje pranešimams siųsti savo kilnojamas radiotelegrafo stotis, vis tiek, ar jos priklauso karinėms pajėgoms, ar ne, nebent ištinka nelaimė arba tenka susisiekti su Lietuvos valdžios įstaigomis per jos žemyno arba pajūrio radio telegrafo stotis, arba per jos radiotelegrafo stotį, įtaisytą kuriame nors Lietuvos laivynui priklausančiame laive.

§ 13. Draudžiama, vis tiek kam, žvalgyti Lietuvos teritorijoje iš lėktuvų arba kuriuo nors kitu būdu rinkti Lietuvos teritorijoje žinias, liečiančias vienos kurios kariaujančios šalies kariuomenės judėjimą, karo veiksmus arba apsaugos darbus, norint apie tai painformuoti kitą kariaujančią šalį.

§ 14. Kariaujančioms šalims draudžiama įteigti Lietuvos teritorijoje arba jos teritoriniuose vandenyse stovintiuose laivuose degmenų sandėlius.

Laivams ir lėktuvams, kurie plaukioja ar skraido su tikslu perduoti kariaujančių šalių karinėms pajėgoms degamosios medžiagos ar kitokių reikmenų, draudžiama jų prisikrauti Lietuvos teritorijoje daugiau, negu jiems patiems reikia.

§ 15. Lietuvos teritorijoje draudžiama aprūpinti reikmenimis arba apginkluoti bet kurį laivą, kuris yra skirtas plaukioti karo tikslais arba prisidėti prie karo veiksmų prieš vieną iš kariaujančių šalių. Taip pat draudžiama išvykti iš Lietuvos teritorijos laivams, kurie būtų skiriami vienam kuriam iš aukščiau numatytų tikslų ir kurie visai arba iš dalies būtų Lietuvos teritorijoje pritaikyti karo reikalams.

Draudžiama išvykti iš Lietuvos teritorijos kiekvienam lėktuvui, kuris yra tinkamas pulti vienai kuriai kariaujančiai šaliai, arba kuriame yra prietaisų ar medžiagos, kurių sumontavimas arba panaudojimas įgalintų jį pulti, jei yra pagrindo tarti, kad tas lėktuvus skirtas panaudoti prieš vieną iš kariaujančių valstybių. Taip pat draudžiama atlikti lėktuve darbus, kuriais lėktuvus rengiamas išskristi aukščiau nurodytu tikslu.

II

Šis įstatymas nepaliečia teisių ir prievolių, kylančių iš tarptautinių sutarčių.

III

Šio įstatymo nuostatai bus pradėti taikyti Respublikos Prezidento aktu, kuriuo bus nustatyta taikymo data ir ribos.

A. Smetona
Respublikos Prezidentas

V. Mironas
Ministras Pirmininkas

Respublikos Prezidento aktai

— 4536 —

Remdamasis Lietuvos Konstitucija (124 str.), Teismų santvarkos įstatymu (125 str.) ir Teisingumo Ministro teikimu (1939 metų sausio 10 d. Nr. 582), atleidžiu Šiaulių Apygardos Teismo Pirmininką Napoleoną Morkvieną iš užimamos vietos ir skiriu jį Vyriausiojo Tribunolo Teiseju nuo 1939 metų sausio 10 dienos.

Kaunas, 1939 metų sausio 10 d. Nr. 24.

A. Smetona
Respublikos Prezidentas

J. Gudauskis
Teisingumo Ministras

— 4537 —

Remdamasis Lietuvos Konstitucija (124 str.), Teismų santvarkos įstatymu (125 ir 278 str.) ir Teisingumo Ministro teikimu (1939 metų sausio 10 d. Nr. 585), atleidžiu Marijampolės Apygardos Teismo Prokurorą Praną Baranauską iš užimamos vietos ir skiriu jį Šiaulių Apygardos Teismo Pirmininku nuo 1939 metų sausio 10 dienos.

Kaunas, 1939 metų sausio 10 d. Nr. 25.

A. Smetona
Respublikos Prezidentas

J. Gudauskis
Teisingumo Ministras